

Statistieken

Een blik op de tewerkstelling in de paritaire comités van de metaalsector

Vanderbiesen, W. (2006). *Sectorrapport: metaal. Een analyse van de RSZ-tewerkstelling op basis van de paritaire comités voor de metaalsector*. Leuven: Steunpunt WAV.

Sinds de invoering van de Multifunctionele Aangifte (DMFA) bij de RSZ is nieuw cijfermateriaal voorhanden dat ons een bredere kijk geeft op de tewerkstelling in de sectoren. Naast de indeling van de loontrekkenden volgens de activiteitssector van hun werkgever – de zogenaamde NACE-indeling – is het nu immers ook mogelijk om de loontrekkende bevolking in te delen volgens het paritair comité (PC) waartoe zij behoren. Dit paritair comité bepaalt de arbeidsvoorwaarden voor de werknemers in een bepaalde sector. Het Steunpunt WAV wendt deze nieuwe mogelijkheden aan om de tewerkstelling in de verschillende paritaire comités in kaart te brengen in sectorrapporten. Hiervoor werden de paritaire comités geclusterd in sectorgroepen. De sectorrapporten en de bijhorende cijfergegevens worden beschikbaar gesteld via de website van het Steunpunt WAV (www.steunpuntwav.be). In dit artikel wordt alvast dieper ingegaan op de tewerkstelling in de paritaire comités van de sectorgroep metaal.

De tewerkstelling in de paritaire comités van de metaalsector anno 2004

De metaalsector is een van de grootste sectoren binnen de loontrekkende tewerkstelling in België. In totaal waren in het tweede kwartaal van 2004, in

de verschillende paritaire comités die behoren tot de sectorgroep metaal, meer dan 320 300 loontrekkenden actief. In de totale privésector waren op dat moment 2 460 500 loontrekkenden actief. De metaalsector is dus goed voor een aandeel van 13% van de totale tewerkstelling in de Belgische privésector.¹

Negen paritaire comités worden ingedeeld onder de sectorgroep metaal (zie tabel 1). Zes hiervan zijn bevoegd voor arbeiders en drie zijn bevoegd voor bedienden. Het grootste paritair comité dat behoort tot de sectorgroep metaal is dit voor de arbeiders in de *metaal-, machine- en elektrische bouw* (PC 111): in dit PC zijn 152 600 loontrekkenden actief, goed voor bijna de helft van alle loontrekkenden in de sectorgroep metaal (47,6%). Het tweede grootste paritair comité is er een dat bevoegd is voor bedienden, namelijk het paritair comité voor de bedienden in de *metaalfabrikaten-nijverheid* (PC 209). Dit PC telt 67 700 bedienden, wat neerkomt op ruim een vijfde van de loontrekkenden in de sectorgroep (21,1%). Het derde

grootste PC is dit voor arbeiders in de *aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwante sectoren* (PC 149). In dit PC zijn 45 000 arbeiders tewerkgesteld (14,1%). De overige paritaire comités vertegenwoordigen elk minder dan 10% van alle loontrekkenden uit de sectorgroep.

Wie is er in de paritaire comités van de metaalsector aan de slag?

De metaalsector is bij uitstek een *arbeiderssector*: ruim driekwart van de loontrekkenden in de sectorgroep metaal heeft het statuut van arbeider (76,3%). De bedienden zijn bijgevolg goed voor

Tabel 1.

Aantal en aandeel loontrekkenden in de paritaire comités van de sectorgroep metaal (België; 30 juni 2004)

Paritaire comités voor arbeiders	(n)	(%)
PC 111 Metaal-, machine- en elektrische bouw	152 624	47,6
PC 149 Metaal-, machine- en elektrische bouw aanverwante sectoren	45 024	14,1
PC 112 Garagebedrijf	27 539	8,6
PC 104 IJzernijverheid	12 306	3,8
PC 105 Non-ferro metalen	5 308	1,7
PC 142.01 Terugwinning van metalen	1 522	0,5
Paritaire comités voor bedienden	(n)	(%)
PC 209 Metaalfabrikatennijverheid	67 694	21,1
PC 210 IJzernijverheid	5 431	1,7
PC 224 Non-ferro metalen	2 869	0,9
Totaal metaal	320 317	100,0
<i>Totaal privésector</i>	<i>2 460 490</i>	

Bron: RSZ DMFA (Bewerking Steunpunt WAV)

Tabel 2.

Verdeling van de loontrekkenden in de paritaire comités van de sectorgroep metaal, naar geslacht, leeftijd en arbeidsregime (België; 30 juni 2004)

(%)	Man	Vrouw	18-24 j.	25-49 j.	50-64 j.	Voltijds	Deeltijds
PC 111	88,6	11,4	11,2	72,3	16,5	92,1	7,9
PC 149	93,7	6,3	17,0	70,5	12,6	90,9	9,1
PC 112	93,8	6,2	19,1	66,3	14,7	86,6	13,4
PC 104	99,9	0,1	6,4	75,4	18,1	98,6	1,4
PC 105	99,0	1,0	5,7	72,0	22,3	91,9	8,1
PC 142.01	97,2	2,8	7,2	74,1	18,7	92,7	7,3
PC 209	76,0	24,0	3,5	74,5	22,0	89,7	10,3
PC 210	81,4	18,6	1,9	69,4	28,7	93,2	6,8
PC 224	77,3	22,7	1,7	73,8	24,5	88,8	11,2
Totaal metaal	87,5	12,5	10,5	72,1	17,4	91,2	8,8
<i>Totaal privésector</i>	<i>58,7</i>	<i>41,3</i>	<i>11,9</i>	<i>72,1</i>	<i>15,9</i>	<i>72,9</i>	<i>27,1</i>

Bron: RSZ DMFA (Bewerking Steunpunt WAV)

minder dan een kwart van het aantal loontrekkenden in de sectorgroep (23,7%). Gezien in de metaal enkel paritaire comités terug te vinden zijn voor ofwel arbeiders ofwel bedienden, hangt het paritair comité van de werknemers hier rechtstreeks samen met het statuut dat zij hebben.

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van enkele andere kenmerken van de loontrekkenden in de verschillende paritaire comités van de sectorgroep. Hieruit blijkt dat de metaalsector – wellicht mede doordat er zoveel arbeiders actief zijn – ook zeer duidelijk een *mannensector* is: 87,5% van alle loontrekkenden in de sectorgroep metaal zijn mannen. De meest ‘mannelijke’ paritaire comités zijn deze voor de arbeiders in de ijzernijverheid (PC 104) en de non-ferro metalen (PC 105), waar bijna uitsluitend mannen terug te vinden zijn. De paritaire comités binnen de metaal waar verhoudingsgewijs de meeste vrouwen in actief zijn, zijn deze voor de bedienden in de metaalfabrikatennijverheid (PC 209) en de non-ferro metalen (PC 224). Niettemin ligt het aandeel vrouwen hier – met telkens bijna een kwart van de loontrekkenden – nog steeds ver beneden het gemiddelde voor de hele privésector (41% vrouwen).

De *ouderen* zijn in vergelijking met de totale privé-sector iets sterker vertegenwoordigd in de metaalsectoren en dit ten nadele van de *jongeren*: 17,4% van de loontrekkenden in de sectorgroep metaal is ouder dan 50 jaar terwijl de jongeren goed zijn voor 10,5% van alle loontrekkenden. De paritaire comités waar de ouderen verhoudingsgewijs het sterkst vertegenwoordigd zijn, en de jongeren het minst sterk, zijn deze voor de bedienden in de ijzernijverheid (PC 210) en voor de bedienden in de non-ferro metalen (PC 224). De jongeren zijn dan weer wel vaker terug te vinden in het PC voor het garagebedrijf (PC 112) en het PC voor de aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwante sectoren (PC 149).

In vergelijking met de totale privésector, wordt in de sectorgroep metaal slechts in (zeer) beperkte mate *deeltijds* gewerkt: terwijl in de privé meer dan een kwart (27,1%) van de loontrekkenden via een deeltijds arbeidsregime aan het werk is, is dit in de sectorgroep metaal slechts bij 8,8% van de loontrekkenden het geval. In de metaal wordt dus in ruim negen van de tien gevallen *voltijds* gewerkt.

In het paritair comité voor arbeiders in het garagebedrijf (PC 112) wordt verhoudingsgewijs het vaakst deeltijds gewerkt: 13,4% van de loontrekkenden in dit PC werkt deeltijds. Ook in de paritaire comités voor bedienden in de non-ferro metalen (PC 224) en voor bedienden in de metaalfabrikatennijverheid (PC 209) wordt in vergelijking met de andere paritaire comités uit de sectorgroep vaker deeltijds gewerkt: door respectievelijk 11,2% en 10,3% van de loontrekkenden. Het paritair comité voor arbeiders in de ijzernijverheid (PC 104) schiet er daarentegen duidelijk bovenuit wat betreft het aandeel werknemers dat *voltijds* werkt: in dit PC werken namelijk bijna alle arbeiders voltijds (98,6%).

De beperkte aanwezigheid van deeltijdarbeid gaat samen met de lage tewerkstelling van vrouwen in de sector. De (weinige) vrouwen die in de metaalsector werken doen dit nochtans in aanzienlijke mate via deeltijdarbeid. Een derde (33,1%) van de vrouwen in de sectorgroep metaal werkt namelijk deeltijds, ten opzichte van 5,3% van de mannen. Ook de leeftijd speelt een rol in de mate waarin de loontrekkenden uit de sectorgroep metaal deeltijds actief zijn: de ouderen blijken met name heel wat vaker te werken in een deeltijds arbeidsregime dan de loontrekkenden uit de middelste en jongste leeftijdsgroep: bij de 50-plussers werkt 18% deeltijds; bij de 25- tot en met 49-jarigen is dit 7% en bij de jongeren slechts 4,1%.

Evolutie

Ten opzichte van 2003 is het aantal loontrekkenden in de sectorgroep metaal in 2004 met 8 600 loontrekkenden gedaald.² Dit komt neer op een evolutie van -2,6% op jaarbasis. Hiermee volgt de metaal een tegengestelde evolutie dan deze in de totale privé-sector, waar de tewerkstelling steeg met +1,3% (zie tabel 3). Tevens blijkt dat de daling in de sectorgroep metaal sterker was dan de gemiddelde daling bij alle industriële sectorgroepen tezamen (-2,0%).³

Het aantal *arbeiders* in de sectorgroep metaal daalde tussen 2003 en 2004 verhoudingsgewijs sterker dan het aantal *bedienden*. In de zes paritaire comités voor arbeiders verminderde het aantal loontrekkenden in totaal met 6 900, goed voor een da-

ling van -2,8% op jaarbasis. In de drie paritaire comités voor bedienden tezamen liep het aantal terug met bijna 1 700, wat neerkomt op een daling van -2,1%.

De daling van de tewerkstelling doet zich voor in alle paritaire comités van de sectorgroep metaal. De evolutie in het grootste paritair comité, dat voor de arbeiders in de metaal-, machine- en elektrische bouw (PC 111), leunt met een daling van -2,8% (-4 400 loontrekkenden) vrij dicht aan bij de gemiddelde daling in de sectorgroep. De sterkste relatieve daling wordt vastgesteld in het paritair comité voor de arbeiders in de ijzernijverheid (PC 104), waar het aantal arbeiders met -7,7% achteruitging (-1 000 loontrekkenden). Ook de paritaire comités voor arbeiders in de non-ferro metalen (PC 105) en voor bedienden in de ijzernijverheid (PC 210) kennen een daling die sterker is dan het gemiddelde voor de sectorgroep (respectievelijk -4,7% en -4,3%). De paritaire comités voor arbeiders in de terugwinning van metalen (PC 142.01) en voor arbeiders in het garagebedrijf (PC 112) kennen daarentegen de lichtste daling (respectievelijk -1,1% en -1,4%).

In tabel 3 wordt tevens een overzicht gegeven van de evolutie van het aantal loontrekkenden in de

verschillende paritaire comités volgens het *profiel* van de loontrekkenden. Voor de totale sectorgroep metaal blijkt hieruit dat vooral de mannen, de jongeren en de voltijds werkenden werden geconfronteerd met een daling van het aantal loontrekkenden. Enkel in de groep van de deeltijds werkenden werd een stijging genoteerd (+3,9% of +1 100 loontrekkenden). In elk paritair comité van de sectorgroep metaal deed zich dan ook een stijging voor van het aantal deeltijds werkende loontrekkenden. In alle andere groepen daalde het aantal loontrekkenden en dit zowel globaal in de sectorgroep als in de verschillende paritaire comités van de sectorgroep. Uitzonderingen hierop zijn echter een zestal paritaire comités waarin de leeftijdsgroep van de 50-plussers wel groter werd in aantal (PC 111, PC 149, PC 112, PC 105, PC 142.01 en PC 224), en één paritair comité (PC 210) waar de middelste leeftijdsgroep (25 tot 49 jaar) groter werd.

In tabel 3 kunnen we ook zien hoe de tewerkstellingsevolutie tot uiting komt binnen de verschillende paritaire comités van de sectorgroep. In het grootste paritair comité, dat voor de arbeiders in de metaal-, machine- en elektrische bouw (PC 111), is de relatieve daling bij de mannen (-2,9%) iets sterker dan bij de vrouwen (-2,3%). Verder zien we in dit PC ook dat de daling van het aantal loontrek-

Tabel 3.

Evolutie van de loontrekkenden in de paritaire comités van de sectorgroep metaal naar geslacht, leeftijd en arbeidsregime (België; 30 juni 2003-30 juni 2004)

(%)	Totaal	Man	Vrouw	18-24 j.	25-49 j.	50-64 j.	Voltijds	Deeltijds
PC 111	-2,8	-2,9	-2,3	-0,1	-3,9	+0,3	-3,4	+2,7
PC 149	-1,7	-1,5	-4,8	-5,8	-1,0	+2,5	-2,2	+0,7
PC 112	-1,4	-1,4	-2,0	-4,9	-0,8	+4,2	-2,1	+0,5
PC 104	-7,7	-7,7	n.b.	-9,8	-5,1	-16,8	-7,9	n.b.
PC 105	-4,7	-4,6	n.b.	-12,0	-6,9	+5,4	-5,7	+9,1
PC 142.01	-1,1	-1,1	n.b.	n.b.	-0,8	+6,0	-1,4	n.b.
PC 209	-2,0	-2,1	-1,4	-15,3	-1,0	-2,9	-3,2	+9,3
PC 210	-4,3	-4,4	-4,1	n.b.	+2,7	-17,5	-5,4	+14,2
PC 224	-2,2	-1,4	-5,0	n.b.	-4,0	+6,5	-3,0	+4,9
Totaal metaal	-2,6	-2,7	-2,2	-3,9	-2,6	-1,3	-3,3	+3,9
<i>Totaal privésector</i>	<i>+1,3</i>	<i>+0,4</i>	<i>+2,6</i>	<i>+0,1</i>	<i>+1,0</i>	<i>+4,5</i>	<i>-1,2</i>	<i>+5,2</i>

n.b. = niet betrouwbaar (te kleine aantallen om een betrouwbare evolutie te kunnen geven)

Bron: RSZ DMFA (Bewerking Steunpunt WAV)

kenden vooral tot uiting komt in de middelste leeftijdsgroep (-3,9%). Bij de groep jongeren en de groep ouderen blijft het aantal loontrekkenden echter vrij stabiel. Wel is een duidelijk verschil merkbaar in de evolutie tussen de werknemers die voltijds dan wel deeltijds werken: het aantal voltijds werkende arbeiders in PC 111 daalt aanzienlijk (-3,4%), terwijl bij de deeltijds werkenden een stijging merkbaar is (+2,7%).

In het paritair comité voor arbeiders in de aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwante sectoren (PC 149) blijkt het aantal vrouwen verhoudingsgewijs sterker te dalen dan het aantal mannen (-4,8% bij de vrouwen ten opzichte van -1,5% bij de mannen). Naar leeftijd blijkt de evolutie hier net andersom te verlopen dan in PC 111: de middelste leeftijdsgroep blijft in PC 149 vrij stabiel in aantal, terwijl de groep jongeren tamelijk sterk verkleint (-5,8%) en het aantal ouderen daarentegen stijgt (+2,5%). Een gelijkaardige tendens doet zich ook voor in het paritair comité voor arbeiders in het garagebedrijf (PC 112).

In het grootste paritair comité voor bedienden, namelijk dit voor bedienden in de metaalfabrieken- en kunststofnijverheid (PC 209), zien we dat de daling van het aantal mannen iets sterker verloopt dan de daling van het aantal vrouwen (-2,1% ten opzichte van -1,4%). Daarnaast valt de sterke daling bij de jongere bedienden op: op jaarbasis werd de groep jongeren in het PC 209 met 15,3% kleiner. Het aantal bedienden in deeltijdarbeid steeg in dit PC tot slot aanzienlijk (+9,3%), terwijl het aantal voltijds werkenden duidelijk achteruit ging (-3,2%).

Paritair comité versus activiteitssector

Door twee variabelen – het paritair comité en de NACE-sector – aan elkaar te koppelen, kan een beeld worden verkregen van de NACE-activiteitssectoren waarin de loontrekkenden uit een paritair comité actief zijn. Deze koppeling levert vaak een divers beeld op. Zo blijkt dat de loontrekkenden die vallen onder de verschillende paritaire comités van de sectorgroep metaal tezamen, actief zijn in een brede waaier van activiteitssectoren. Het grootste deel van de loontrekkenden uit de sectorgroep is terug te vinden in de *vervaardiging van produc-*

ten van metaal (nace 28). In deze activiteitssector is 17,7% van de loontrekkenden uit de sectorgroep actief (56 800 loontrekkenden). Daarna volgt de *vervaardiging en assemblage van auto's, aanhangwagens en opleggers (nace 34)* met 15,2% van de loontrekkenden (48 500 werknemers) en de *vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (nace 29)* met 12,5% (40 100 werknemers) (zie tabel 4).

Naast het beeld van de loontrekkenden uit de sectorgroep metaal volgens activiteitssector in 2004, wordt in tabel 4 tevens de tewerkstellingsevolutie geschetst binnen de activiteitssectoren ten opzichte van 2003. Hieruit blijkt dat in bijna alle NACE-sectoren waarin de loontrekkenden uit de sectorgroep metaal terug te vinden zijn, het aantal loontrekkenden tussen 2003 en 2004 is gedaald. De daling van het aantal loontrekkenden verliep verhoudingsgewijs het sterkst in de activiteitssectoren *vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatie-apparatuur (nace 32)* (-7,1%) en de *rubber- en kunststofnijverheid (nace 25)* (-6,7%). Ook werden aanzienlijke dalingen genoteerd in de *vervaardiging van meubels & overige industrie (nace 36)* (-5,1%) en de *metallurgie (nace 27)* (-5,2%). De metallurgie tekende bovendien ook de grootste daling op in absolute aantallen (-1 900 loontrekkenden), gevolgd door de *vervaardiging en assemblage van auto's, aanhangwagens en opleggers (nace 34)* (-1 600 loontrekkenden).

Behalve in de restcategorie 'andere sectoren', viel slechts in één activiteitssector een noemenswaardige stijging te noteren, namelijk in de *overige zakelijke dienstverlening (nace 74)* die met 4,9% aangroeide.

Niet alleen voor de sectorgroep metaal in totaal kan de koppeling worden gemaakt met de NACE-sectoren. Ook voor de verschillende paritaire comités afzonderlijk kan een beeld worden verkregen van hoe de loontrekkenden zich over de verschillende activiteitssectoren verspreiden. Gezien het ons te ver zou leiden om daarop in deze bijdrage verder in te gaan, verwijzen we hiervoor graag naar het sectorrapport zelf (zie: www.steunpuntwav.be; rubriek 'publicaties').

Wel kunnen we alvast meegeven dat in de paritaire comités van de sectorgroep metaal het beeld van

de loontrekkenden over de activiteitssectoren heel wat minder divers is dan binnen de totale sectorgroep. Zo is in vijf van de negen paritaire comités de tewerkstelling sterk gecentraliseerd in één specifieke NACE-sector. De loontrekkende arbeiders en bedienden in de ijzernijverheid (PC 104 en PC 210) en in de non-ferro metalen (PC 105 en PC 224) zijn bijvoorbeeld in negen op de tien gevallen tewerkgesteld in de NACE-sector *metallurgie*. Een gelijkaardig beeld zien we in het paritair comité voor de arbeiders in het garagebedrijf (PC 112), waar maar liefst 97% van de loontrekkenden actief is in de NACE-sector *verhuur en reparatie van auto's en motorrijwielen & kleinhandel in motorbrandstoffen*. In de grotere paritaire comités, PC 111, PC 209 en – in iets mindere mate – in PC 149, zijn de loontrekkenden echter terug te vinden in

een brede waaier van verschillende NACE-sectoren.

Voor meer cijfers en informatie over de loontrekkenden in de verschillende paritaire comités verwijzen we naar de website van het Steunpunt WAV (www.steunpuntwav.be). Hier vindt u de reeds beschikbare sectorrapporten en bijhorend cijfermateriaal die de loontrekkende tewerkstelling in kaart brengen binnen de verschillende sectorgroepen en hun paritaire comités.

Wouter Vanderbiesen
Steunpunt WAV

Tabel 4.

De loontrekkenden uit de negen paritaire comités van de sectorgroep metaal naar NACE-sector (België; 30 juni 2003-2004)

	2004		2003-2004	
	(n)	(%)	(n)	(%)
28 Vervaardiging producten metaal	56 778	17,7	-1 149	-2,0
34 Verv./assemblage auto's, aanhangwagens, opleggers	48 542	15,2	-1 648	-3,3
29 Verv. machines, apparaten en werktuigen	40 069	12,5	-369	-0,9
27 Metallurgie	33 799	10,6	-1 863	-5,2
50 Verkoop & rep. auto's/motorrijwielen; kleinhandel motorbrandstoffen	32 494	10,1	-874	-2,6
31 Verv. elektrische machines en apparaten	21 673	6,8	-384	-1,7
45 Bouwnijverheid	21 229	6,6	-284	-1,3
51 Groothandel & handelsbemiddeling, excl. handel auto's/motorrijwielen	16 964	5,3	-529	-3,0
32 Verv. audio-, video- en telecommunicatieapparatuur	13 879	4,3	-1 053	-7,1
35 Vervaardiging overige transportmiddelen	7 329	2,3	-328	-4,3
74 Overige zakelijke dienstverlening	4 996	1,6	+234	+4,9
33 Verv. medische app. en instr., precisie- en optische instr. en uurwerken	4 076	1,3	-141	-3,3
36 Verv. meubels; overige industrie	3 765	1,2	-202	-5,1
25 Rubber- en kunststofnijverheid	3 691	1,2	-265	-6,7
52 Kleinhandel, excl. auto's/motorrijwielen; reparatie consumentenartikelen	3 675	1,1	+16	+0,4
Andere	7 358	2,3	+252	+3,5
Totaal metaal	320 317	100	-8 587	-2,6

Bron: RSZ DMFA (Bewerking Steunpunt WAV)

Noten

1. De groep werkenden die hier in kaart wordt gebracht zijn enkel de werknemers uit de privé-sector. Het betreft hier meer bepaald de loontrekkenden die behoren tot een paritair comité en die vallen onder het sociale zekerheidsstelsel van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ). De werknemers die vallen onder de RSZ maar die actief zijn in de publieke sector zijn hier dus niet opgenomen, net zomin als de ambtenaren die vallen onder de RSZPPO (plaatselijke en provinciale overheden) en de zelfstandigen.
2. Aangezien de indeling van de loontrekkenden volgens paritair comité slechts beschikbaar is sinds 2003, kan op basis van deze cijfers enkel een evolutie worden gegeven voor de periode 2003-2004.
3. Totaalcijfer voor de loontrekkenden in de volgende industriële sectorgroepen: metaal, chemie & petroleum, voeding, kleding & textiel, hout, steen- en glasindustrie, media en papier- en kartonsector.